

[Undervisningsministeren.]

i hvert Fald var hans Udtalelser meget ubestemte: han haabede paa en Forhandling, der kunde finde den rigtige Form for Forholdet mellem Skole og Kirke.

Jeg har allerede henvist til, at Folkeetinget i 1912 har vedtaget et Lovforslag uden „fødte“ Medlemmer i Skoletilsynet; men jeg maa yderligere fremhæve, hvad jeg ogsaa nævnte i min Fremsettelsestale, men her særlig maa fremhæve, at der i Danmark findes en saadan Ordning og har bestaaet en saadan Ordning i 10 Aar, og at den er enstemmigt vedtaget endda 2 Gange: i 1920 og 1923 af hele den danske Rigsdag.

Naar man derfor maner Spøgelser frem — det har man just ikke gjort her i Gaar, men man gør det fra visse Sider udenfor denne Sal — og taler om de forfærdelige Følger af et Brud mellem Skole og Kirke o. s. v., maa jeg stadig henvise til, at en saadan Ordning er bestaaende dansk Lovgivning, enstemmigt vedtaget to Gange af hele den danske Rigsdag, i Sønderjylland, der ogsaa nu er et dansk Land, og at man er overordentlig tilfreds dernede med denne Ordning, og at Lærerne dernede — hvad der f. Eks. fremgaar af sidste Nummer af „Folkeskolen“ — netop i ganske usædvanlig Grad har stemt for Bevarelsen af denne sønderjydske Ordning og dens Overførelse til det hele Land.

Dør kender de den, og jeg ved ikke af, at der er opstaaet ugudelige eller ukristelige Forhold i Sønderjylland, jeg ved ikke af, at Skole og Kirke ikke dør kan arbejde venskabeligt sammen, hvis Befolkningen og Forældrene vil det. Men hvad har alle disse Talemaader saa at sige om, hvad der vil ske i det gamle Land, naar det er gaaet saa aldeles fortrinligt i det genvundne Land?

Det ærede Medlem Hr. Arnth Jensen nævnte Forholdene i Sverige og vilde gerne spille en Kontorchef i Undervisningsministeriet ud imod mig. Det tror jeg nu ikke skal lykkes ham.

Det ærede Medlem sagde, at efter den svenske Ordning har Præsten stadig Adgang til Skolebestyrelsen. Det er rigtigt nok, han har Adgang, han kan tale, han kan stille Forslag, men han deltager ikke i Beslutningerne. Saa nævnte det ærede Medlem, at der dog er et kirkeligt eller gejstligt Element som Melleminstans, det saakaldte Domkapitel. Det er nogle ældgamle Institutioner, som for Resten ikke har Spor med Folkeskolen at gøre, som bestaar af Biskoppen i Stiftsbyen og en Del Lektorer ved Statsgymnasiet, og det

er rigtigt, at den paa et enkelt Punkt bruges som en Melleminstans, skønt den ikke har Spor med Folkeskolen at gøre, idet Domkapitlet skal godkende det, man i Sverige kalder Skolereglementet, hvilket er en Sammendragning af vor Skoleplan og Undervisningsplan, men vel at mærke saaledes, at der skal være Enighed med Skoleinspektøren.

Skoleinspektøren er en rent borgerlig Embedsmand — Sverige har, som De ved, over 50 Skoleinspektører med en meget stor Myndighed, større end Skolekommissionen vilde forlene Amtskonsulenterne med —, og hvis der ikke opnaas Enighed med ham, gaar Sagen videre og op til den øverste Myndighed, til Folkeskoleoverstyrelsen, som det hedder i Sverige. Den er en rent borgerlig Myndighed, bestaaende af den svenske Generaldirektør for Skolevæsenet og en Snes Skoleraadmænd eller Skoleraader, og det er den, som har Afgørelsen.

Jeg tror ikke, man i Enkeltheder har saa let ved at sammenligne svensk Skole- og Kirkevæsen med det danske, fordi der er saa uhyre store Forskelligheder. Den svenske Folkeskole, som den nu kaldes, er en stærk statsstyret Institution, der ogsaa har et ganske overordentlig stort Statsbidrag, f. Eks. $\frac{9}{10}$ af Lærerlønnen, ogsaa Grundlønnen, med sine mange, med stor Myndighed udstyrede Skoleinspektører — dør er man altsaa ikke bange for at kalde dem Inspektører — og med sin Generaldirektør for hele Skolevæsenet. Det var det, de nationalliberale drømte om i 50'erne, men aldrig opnaaede — og det er vist heller ingen Skade til, som Forholdene har udviklet sig i Danmark.

Forholdene i Danmark og Sverige har jo udviklet sig vidt forskelligt, og paa samme Maade paa det kirkelige Omraade. I Sverige skal en Lærer tilhøre „kungliga svenska statskyrkan“, det skal de, men det er rent udvortes, de kan for øvrigt lære og mene, hvad de vil. Religionsundervisningen er obligatorisk, og ingen kan fritages, saaledes som det i Danmark gælder efter den Spandetske Lov af 1851, som man nu ønsker udvidet ogsaa til Folkekirkens Medlemmer. Men paa den anden Side er det paabudt, at Religionsundervisningen skal være objektiv og tage Hensyn til andre Meninger. Det er den svenske Ordning paa dette Punkt.

Den svenske Statskirke er ogsaa et meget rummeligt Begreb, man kan nemlig være Medlem af den uden at være døbt, men man kan ikke blive Statsminister uden